

Principals conclusions Jornada *L'accessibilitat per garantir el dret de tothom a participar de la cultura*

Ponents: Sònia Gainza (Apropa Cultura), Aurora Madariaga (Universitat de Deusto), Esmeralda Valderrama (Cia. Danza Mobile)

Moderador: Miguel González, periodista de Tarragona Ràdio

Dia: Dijous 4 d'abril de 2024

Lloc: vestíbul del Teatre Tarragona (Rambla Nova, 11)

Què entenem per accessibilitat?

L'accessibilitat és el camí per facilitar que les persones amb discapacitat puguin *accedir* a la cultura, que en siguin beneficiàries.

És el mateix que la inclusió?

No ben bé. La inclusió comporta que aquestes persones també puguin desenvolupar, amb normalitat, junt amb la resta de la societat, una activitat cultural. Està més vinculada a un rol actiu, i no només passiu, de la cultura.

Com ha evolucionat l'accés de les persones amb discapacitat a la cultura?

Fins fa pocs anys, el dret a l'oci i a l'accés a la cultura de les persones amb discapacitat no estava gens contemplat en les polítiques públiques.

A poc a poc s'han anat fent passes endavant, en aquest sentit, però encara hi ha molta feina a fer.

Cal tenir en compte aquest greuge històric a l'hora de fomentar la participació de les persones amb discapacitat. Moltes han desconnectat de la vida cultural en termes col·lectius, després d'anys d'oblit de les seves casuístiques.

Generalment es demana que es progressi en accessibilitat i inclusió a les institucions públiques, però els equipaments culturals privats també s'hi haurien d'activar més.

L'exercici d'aquest dret a l'oci i a la cultura depenia molt, en els inicis, de les tasques de voluntariat en entitats del sector.

Existeix una oferta d'oci o de cultura exclusiva per a persones discapacitades?

Rotundament no. Aquesta mirada està condicionada per un fort paternalisme. Com amb tothom, hi ha tants gustos com persones (hi ha qui preferirà un tipus de teatre, o de música, per ex.).

Tenim exemples de bones pràctiques?

El programa Apropa Cultura, amb una xarxa de 170 programacions culturals implicades, ha afavorit i afavoreix que persones amb discapacitat o risc d'exclusió social puguin exercir els seus drets culturals (amb continguts adaptats, facilitats econòmiques, horàries...).

Danza Mobile és una companyia de dansa contemporània de Sevilla que compta amb la participació de persones amb discapacitat intel·lectual. També organitza un festival per tal de donar visibilitat a aquest tipus de propostes.

Quins reptes o dificultats s'identifiquen en el recorregut cap a la inclusió social?

El primer que cal resoldre, evidentment, són les barreres físiques, els problemes d'accessibilitat més bàsics (transport, aparcament, pati de butaques, escenari, lavabos...).

Cal tenir en compte, però, que també existeixen altres barreres: horàries, econòmiques. Quantes més facilitats es posin en aquests àmbits, millor.

Cal estar en contacte amb les entitats del sector i aconseguir que la comunicació de les accions que es porten a terme sigui efectiva.

Cal evitar una mirada paternalista de la discapacitat i posar-se mans a la feina amb els mínims prejudicis possibles (per què tanquem portes abans d'hora?).

Cal avaluar directament, amb les usuàries, l'abast i l'interès de les accions realitzades.

Cal tenir una mirada àmplia de l'accessibilitat i la inclusió. Hi ha col·lectius, com els de les persones immigrants o de la gent gran amb situació de dependència, que també queden al marge de moltes activitats culturals.

Es detecta la importància de sensibilitzar en accessibilitat i inclusió en edats escolars, per anar transformant la mentalitat de la societat des de l'arrel.

Des de les institucions, com podem millorar?

Escoltant les reivindicacions dels col·lectius de persones discapacitades i/o en risc d'exclusió social.

En una línia similar, no donant per sabudes, prèviament, quines són les necessitats que tenen aquestes persones i col·lectius.

Sabent prioritzar els esforços i les mesures a portar a terme.

Procurant no deixar cap col·lectiu, dins dels possibles, fora del radi d'acció pública.

Formant-se en l'àmbit de l'accessibilitat i la inclusió.

Comptant, en els equips de treball, amb persones especialitzades en la matèria i que puguin treballar aquesta sensibilitat.

Dedicant-hi recursos, no només humans sinó també econòmics.

Donant marge a sessions matinals que facilitin l'assistència de persones que depenen d'altres o que viuen en residències, amb un horari marcat que els impedeix de gaudir lliurement dels vespres o les nits.

No cobrant l'entrada a l'acompanyant de la persona dependent quan vingui a veure un espectacle.

Tenint en compte, a l'hora de programar, que hi ha persones amb discapacitat de totes les edats.

Programant obres de companyies que ofereixen espectacles adaptats i també d'espectacles amb la intervenció de persones amb discapacitat.

Fomentant l'adaptació d'espectacles, produint aquesta tasca o buscant les complicitats per a fer-ho possible.

Respectant els catxets de les companyies que ofereixen espectacles adaptats i no contribuint a la precarització.

Avaluant les repercussions de les accions proposades.